

ANKARA YILDIRIM BEYAZIT
ÜNİVERSİTESİ
HUKUK FAKÜLTESİ

T.C. ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ

ANKARA YILDIRIM BEYAZIT
ÜNİVERSİTESİ
HUKUK FAKÜLTESİ

HUKUK FAKÜLTESİ

ÖNSÖZ

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Türkiye'nin en genç devlet üniversitelerinden birisidir. Temel hedef ve felsefe olarak "Hukukun üstünlüğünü özümsemiş, hakkaniyetli ve adaletli hukukçular" yetiştirmeyi benimsemiş olan Fakültemizde, ülkemizin farklı üniversitelerinde görev yapmış, ancak burada bir araya gelmiş akademisyenlerle birlikte, geleceğe yön verecek değerli hukukçu adaylarını yetiştiriyoruz. Bugün için ülkemizde 100'e yakın hukuk fakültesi bulunmaktadır. Ama bizim farklılığımız; her biri alanında deneyim sahibi, yurt içi ve yurt dışı tecrübeye sahip akademisyen arkadaşlarımızla ve öğrencilerimizle birlikte, sıcak ve samimi bir ortamda; hukuk hayatında, ülkenin geleceğinde belirleyici, etkin ve yol gösterici olmaya aday olduğumuzdur. Bu amaca ulaşabilmek için akademisyen kadromuz; öğrenci odaklı hizmet vermektedir.

Üniversitelerin görevleri öğrenci ve akademisyen yetiştirmekle sınırlı değildir; her bir fakülte kendi çalışma alanında toplumun ihtiyaçlarına çözümler üretmekle mükelleftir. Bu husus fen bilimleri bölümleri için deneyler yapmak yoluyla olabileceği gibi sosyal bilimlerle ilgilenen bölümler için de makaleler, bilgilendirici notlar hazırlamak yoluyla gerçekleştirilir. Biz Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi olarak, sosyal bilimler alanında çalışıyor olmanın verdiği bilinç ve yükümlülükle kurulduğumuz ilk günden bu yana, toplumun problemlerinin çözümü noktasında çalışmalar yürütüyoruz.

Yine Hukuk fakültelerinin tek misyonu, öğrencilerini mezun edip meslek hayatına hazırlamak değildir. Toplumsal yaşantıyı doğrudan etkileyen hukuki konularda hazırlanan bilimsel çalışmaların yanında, yeri geldiğinde akademisyenler eliyle doğrudan kanun yapım faaliyetlerine de çeşitli şekillerde katkı sağlamak mümkündür. Bu kapsamda elinizde tuttuğunuz bu metin, 16 Nisan 2017'de Halkoylamasına sunulacak Anayasa değişikliklerine ilişkindir. Akademik tarafsızlığımızla ve toplumu bilgilendirme yükümlülüğümüzle mevcut Anayasa'mızın ilgili hükümlerini ve değişiklik teklifi ile Halkoylamasına sunulan hükümleri gerekçeleriyle birlikte sizlere sunuyoruz.

Prof. Dr. M. Fatih UŞAN

AYBÜ Hukuk Fakültesi Dekanı

HUKUK FAKÜLTESİ

Anayasa Değişikliği Madde 1

Yürürlükteki Metin	Teklifle Değişik Metin
IX. Yargı yetkisi Madde 9 – Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır.	IX. Yargı yetkisi <i>Madde 9 – Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır.</i>

Madde Gerekçesi :

Yargı bağımsızlığının tarafsızlığı da içerdiğini vurgulamak amacıyla 9 uncu maddeye yargının tarafsızlığı ilkesi eklenmektedir.

Anayasa Değişikliği Madde 2

Yürürlükteki Metin	Teklifle Değişik Metin
I. Türkiye Büyük Millet Meclisi A. Kuruluşu: Madde 75 – (Değişik: 23/7/1995 - 4121/8 md.) Türkiye Büyük Millet Meclisi genel oyla seçilen beşyüzelli milletvekilinden oluşur.	I. Türkiye Büyük Millet Meclisi A. Kuruluşu: Madde 75 – (Değişik: 23/7/1995 - 4121/8 md.) <i>Türkiye Büyük Millet Meclisi genel oyla seçilen altıyüz milletvekilinden oluşur.</i>

Madde Gerekçesi :

Ülkemizin nüfus artışına uygun olarak milletvekili sayısı altıyüze çıkarılmaktadır.

Anayasa Değişikliği Madde 3

Yürürlükteki Metin	Teklifle Değişik Metin
B. Milletvekili seçilme yeterliliği Madde 76 – Yirmibeş yaşını dolduran her Türk milletvekili seçilebilir.(1) En az ilkokul mezunu olmayanlar, kısıtlılar, yükümlü olduğu askerlik hizmetini yapmamış olanlar, kamu hizmetinden yasaklılar, taksirli suçlar hariç toplam bir yıl veya daha fazla hapis ile ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar; zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlarla, kaçakçılık, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, Devlet sırlarını açığa vurma, (Değişik ibare: 27/12/2002-4777/1 md.) terör eylemlerine katılma ve bu gibi eylemleri tahrik ve teşvik suçlarından biriyle hüküm giymiş olanlar, affa uğramış olsalar bile milletvekili seçilemezler. (2) Hakimler ve savcılar, yüksek yargı organları mensupları, yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Yükseköğretim Kurulu üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri ve Silahlı Kuvvetler mensupları, görevlerinden çekilmedikçe, aday olamazlar ve milletvekili seçilemezler.	B. Milletvekili seçilme yeterliliği Madde 76 – Onsekiz yaşını dolduran her Türk milletvekili seçilebilir.(1) En az ilkokul mezunu olmayanlar, kısıtlılar, askerlikle ilişkisi olanlar, kamu hizmetinden yasaklılar, taksirli suçlar hariç toplam bir yıl veya daha fazla hapis ile ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar; zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlarla, kaçakçılık, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, Devlet sırlarını açığa vurma, (Değişik ibare: 27/12/2002-4777/1 md.) terör eylemlerine katılma ve bu gibi eylemleri tahrik ve teşvik suçlarından biriyle hüküm giymiş olanlar, affa uğramış olsalar bile milletvekili seçilemezler. Hakimler ve savcılar, yüksek yargı organları mensupları, yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Yükseköğretim Kurulu üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri ve Silahlı Kuvvetler mensupları, görevlerinden çekilmedikçe, aday olamazlar ve milletvekili seçilemezler.

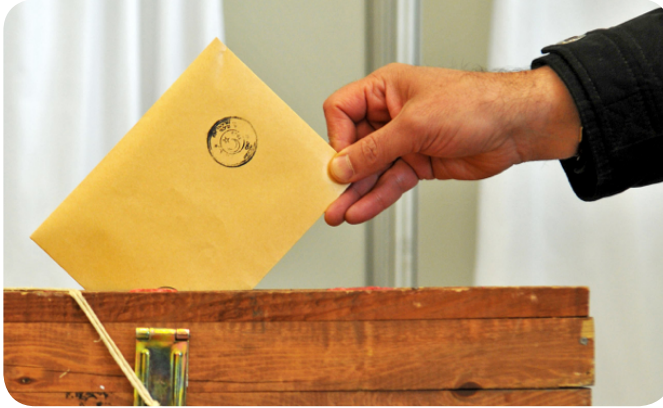

Madde Gerektirisi :

Maddeyle, Anayasanın 76ncı maddesinde yer alan milletvekili seçilme yaşı, on sekiz olarak değiştirilmektedir.

Anayasa Değişikliği Madde 4

Yürürlükteki Metin	Teklifle Değişik Metin
C. Türkiye Büyük Millet Meclisinin seçim dönemi Madde 77 – Türkiye Büyük Millet Meclisinin seçimleri dört yılda bir yapılır. ⁽¹⁾⁽²⁾ Meclis, bu süre dolmadan seçimin yenilenmesine karar verebileceği gibi, Anayasada belirtilen şartlar altında Cumhurbaşkanınca verilecek karara göre de seçimler yenilenir. Süresi biten milletvekili yeniden seçilebilir. Yenilenmesine karar verilen Meclisin yetkileri, yeni Meclisin seçilmesine kadar sürer	C. Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanının seçim dönemi MADDE 77-Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri beş yılda bir aynı günde yapılır. <i>Süresi biten milletvekili yeniden seçilebilir.</i> <i>Cumhurbaşkanlığı seçiminde birinci oylamada gerekli çoğunluğun sağlanamaması halinde 101 inci maddedeki usule göre ikinci oylama yapılır.</i>

Madde Gerekçesi :

Mevcut hükümet sisteminde Bakanlar Kurulu, Türkiye Büyük Millet Meclisi içinden, Meclisin onayıyla kurulmakta ve Meclisin güvenoyuna bağlı olarak görevde kalmaktadır. Maddeyle, yasama ile yürütmenin aynı gün doğrudan halk tarafından beş yıl için seçilmesi öngörülmektedir. Bu düzenlemeyle seçimlerin yapılmasıyla birlikte yürütme oluşacak ve yasama organı teşekkül edecektir.

Anayasa Değişikliği Madde 5

Yürürlükteki Metin	Teklifle Değişik Metin
II. Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri A. Genel olarak Madde 87 – Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri, kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak; Bakanlar Kurulunu ve bakanları denetlemek; Bakanlar Kuruluna belli konularda kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermek; bütçe ve kesinhesap kanun tasarılarını görüşmek ve kabul etmek; para basılmasına ve savaş ilanına karar vermek; milletlerarası anlaşmaların onaylanmasını uygun bulmak, (...) (3) (Ek ibare: 3/10/2001-4709/28 md.) Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının beşte üç çoğunluğunun kararı ile genel ve özel af ilanına (...) (1) karar vermek ve Anayasanın diğer maddelerinde ön görülen yetkileri kullanmak ve görevleri yerine getirmektir.	II. Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri A. Genel olarak <i>Madde 87 – Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri, kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak; bütçe ve kesinhesap kanun tekliflerini görüşmek ve kabul etmek; para basılmasına ve savaş ilânına karar vermek; milletlerarası anlaşmaların onaylanmasını uygun bulmak, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının beşte üç çoğunluğunun kararı ile genel ve özel af ilânına karar vermek ve Anayasanın diğer maddelerinde öngörülen yetkileri kullanmak ve görevleri yerine getirmektir</i>

Madde Gerekçesi :

Maddeyle, öngörülen yeni hükümet sistemine uygun olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinin görevleri yeniden düzenlenmektedir. Kuvvetler ayrılığı prensibine uygun olarak yasamanın yürütme-yi denetlemesi ile Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermesi yasamanın görev ve yetkileri arasından çıkarılmaktadır. Öngörülen hükümet sisteminde yasama ve yürütme doğrudan halk tarafından seçilmekte, her iki kuvvet de meşruiyetini halktan almakta ve yürütme de yasama da halka karşı sorumlu olmaktadır. Kuvvetler birbirinden ayrı, ancak, her iki kuvvetin de birleştiği konu halkın denetiminde halka hizmet etmeleridir.

Anayasa Değişikliği Madde 6

Yürürlükteki Metin	Teklifte Değişik Metin
IV. Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgi edinme ve denetim yolları A. Genel olarak Madde 98 – Türkiye Büyük Millet Meclisi soru, Meclis araştırması, genel görüşme, gensoru ve Meclis soruşturması yollarıyla denetleme yetkisini kullanır. Soru, Bakanlar Kurulu adına, sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılmak üzere Başbakan veya bakanlardan bilgi istemekten ibarettir. Meclis araştırması, belli bir konuda bilgi edinmek için yapılan incelemeden ibarettir. Genel görüşme, toplumu ve Devlet faaliyetlerini ilgilendiren belli bir konunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülmesidir. Soru, Meclis araştırması ve genel görüşme ile ilgili önergelerin verilme şekli, içeriği ve kapsamı ile cevaplandırılma, görüşme ve araştırma yöntemleri Meclis İçtüzüğü ile düzenlenir.	IV. Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgi edinme ve denetim yolları A. Genel olarak <i>MADDE 98- Türkiye Büyük Millet Meclisi; meclis araştırması, genel görüşme, meclis soruşturması ve yazılı soru yollarıyla bilgi edinme ve denetleme yetkisini kullanır.</i> <i>Meclis araştırması, belli bir konuda bilgi edinmek için yapılan incelemeden ibarettir.</i> <i>Genel görüşme, toplumu ve Devlet faaliyetlerini ilgilendiren belli bir konunun Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülmesidir.</i> <i>Meclis soruşturması, Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanlar hakkında 106 ncı maddenin beşinci, altıncı, yedinci fıkraları uyarınca yapılan soruşturmadan ibarettir.</i> Yazılı soru; yazılı olarak en geç onbeş gün içerisinde cevaplanmak üzere milletvekillerinin, Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlara yazılı olarak soru sormalarından ibarettir. <i>Meclis araştırması, genel görüşme ve yazılı soru önergelerinin verilme şekli, içeriği ve kapsamı ile araştırma usûlleri Meclis İçtüzüğü ile düzenlenir.</i>

Madde Gerekçesi :

Maddeyle, yasamanın belli bir konuda Meclis araştırması yapması, genel görüşme açarak Genel Kurulda görüşmesi ve milletvekillerinin, Cumhurbaşkanı yardımcıları ile bakanların cevaplaması istemiyle yazılı soru sorması düzenlenmektedir.

Böylelikle, hükümet sisteminde yapılması öngörülen değişikliğe uygun olarak bilgi edinme ve denetim yolları yeniden düzenlenmektedir.

Anayasa Değişikliği Madde 7

Yürürlükteki Metin	Teklifle Değişik Metin
IV.İKİNCİ BÖLÜM YÜRÜTME 1. Cumhurbaşkanı A. Nitelikleri ve tarafsızlığı Madde 101 – (Değişik: 31/5/2007-5678/4 md.) (1) Cumhurbaşkanı, kırk yaşını doldurmuş ve yüksek öğrenim yapmış Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri veya bu niteliklere ve milletvekili seçilme yeterliğine sahip Türk vatandaşları arasından, halk tarafından seçilir. Cumhurbaşkanının görev süresi beş yıldır. Bir kimse en fazla iki defa Cumhurbaşkanı seçilebilir. Cumhurbaşkanlığına Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri içinden veya Meclis dışından aday gösterilebilmesi yirmi milletvekilinin yazılı teklifi ile mümkündür. Ayrıca, en son yapılan milletvekili genel seçimlerinde geçerli oylar toplamı birlikte hesaplandığında yüzde onu geçen siyasi partiler ortak aday gösterebilir. Cumhurbaşkanı seçilenin, varsa partisi ile ilişkisi kesilir ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği sona erer.	İKİNCİ BÖLÜM YÜRÜTME 1. Cumhurbaşkanı A. Adaylık ve seçimi Madde 101- Cumhurbaşkanı, kırk yaşını doldurmuş, yüksek öğrenim yapmış, milletvekili seçilme yeterliliğine sahip, Türk vatandaşları arasından, doğrudan halk tarafından seçilir. Cumhurbaşkanının görev süresi beş yıldır. Bir kimse en fazla iki defa Cumhurbaşkanı seçilebilir. Cumhurbaşkanlığına, siyasi parti grupları, en son yapılan genel seçimlerde toplam geçerli oyların tek başına veya birlikte en az yüzde beşini almış olan siyasi partiler ile en az yüz bin seçmen aday gösterebilir. Cumhurbaşkanı seçilen milletvekilinin Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği sona erer. Genel oyla yapılacak seçimde, geçerli oyların salt çoğunluğunu alan aday Cumhurbaşkanı seçilir. İlk oylamada bu çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamayı izleyen ikinci pazar günü ikinci oylama yapılır. Bu oylamaya, ilk oylamada en çok oy almış iki aday katılır ve geçerli oyların çoğunluğunu alan aday Cumhurbaşkanı seçilir. İkinci oylamaya katılmaya hak kazanan adaylardan birinin herhangi bir nedenle seçime katılmaması halinde; ikinci oylama, boşalan adaylığın birinci oylamadaki sıraya göre ikame edilmesi suretiyle yapılır. İkinci oylamaya tek adayın kalması halinde, bu oylama referandum şeklinde yapılır. Aday, geçerli oyların salt çoğunluğunu aldığı takdirde Cumhurbaşkanı seçilir. Oylamada, adayın geçerli oyların çoğunluğunu alamaması halinde sadece Cumhurbaşkanı seçimi yenilenir. Seçimlerin tamamlanamaması halinde yenisi göreve başlayıncaya kadar mevcut Cumhurbaşkanının görevi devam eder. Cumhurbaşkanlığı seçimlerine ilişkin diğer usul ve esaslar kanunla düzenlenir.

Madde Gerekçesi :

Maddeyle, Anayasanın mevcut 101 inci ve 102 nci maddeleri birleştirilmekte ve Cumhurbaşkanının adaylık ve seçim usulü düzenlenmektedir. Cumhurbaşkanının kırk yaşını doldurmuş, yükseköğrenim yapmış, milletvekili seçilme yeterliliğine sahip, doğuştan Türk vatandaşı olanlar arasından, doğrudan halk tarafından seçilmesi öngörülmektedir.

Cumhurbaşkanının görev süresi yürütme istikrarı bakımından beş yıl olarak belirlenmekte; bir kişinin en fazla iki defa Cumhurbaşkanı seçilebileceği hüküm altına alınmaktadır.

Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde siyasi partilerin etkisi artırılmakta ve Cumhurbaşkanlığına, siyasi parti grupları, en son yapılan genel seçimlerde toplam geçerli oyların tek başına veya birlikte en az yüzde beşini almış olan siyasi partilerin aday gösterebilmesi sağlanmaktadır. Ayrıca, demokratik katılımın artırılması amacıyla birçok ülke uygulamasında olduğu gibi en az yüz bin seçmen tarafından da Cumhurbaşkanlığına aday gösterilmesi imkân tanınmaktadır.

Cumhurbaşkanı seçilenin Meclis üyeliğinin sona ermesi hükmüne yer verilmektedir.

Cumhurbaşkanı seçilen kişinin partisiyle ilişkisinin kesilmesine yönelik düzenleme kaldırılmaktadır. Böylelikle doğrudan halk tarafından seçilen ve esasen siyasal bir kişilik olan Cumhurbaşkanının, partisiyle ilişkisinin kesilmesine dair hüküm yürürlükten kaldıran ilga normunun, halk oylamasında kabulü akabinde yürürlüğe girmesi anında bir siyasi partiyle ilişkisinin olması, onun görevini yerine getirirken taraflı olacağı anlamına gelmemektedir. Esasen demokratik hukuk devletlerinde kamu adına görev yapan seçilmiş veya atanmış tüm yöneticiler görevlerini kamu hizmetinin gerektirdiği tarafsızlık ilkesine uygun olarak yerine getirmekle yükümlüdürler.

Anayasa Değişikliği Madde 8

Yürürlükteki Metin	Teklifle Değişik Metin
D. Görev ve yetkileri Madde 104 – Cumhurbaşkanı Devletin başıdır. Bu sıfatla Türkiye Cumhuriyetini ve Türk Milletinin birliğini temsil eder; Anayasanın uygulanmasını, Devlet organlarının düzenli ve uyumlu çalışmasını gözetir. Bu amaçlarla Anayasanın ilgili maddelerinde gösterilen şartlara uyarak yapacağı görev ve kullanaacağı yetkiler şunlardır: a) Yasama ile ilgili olanlar: Gerekli gördüğü takdirde, yasama yılının ilk günü Türkiye Büyük Millet Meclisinde açılış konuşmasını yapmak, Türkiye Büyük Millet Meclisini gerektiğinde toplantıya çağırarak, Kanunları yayımlamak, Kanunları tekrar görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri göndermek, Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunları gerekli gördüğü takdirde halkoyuna sunmak, Kanunların, kanun hükmündeki kararnamelerin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün, tümünün veya belirli hükümlerinin Anayasaya şekil veya esas bakımından aykırı oldukları gerekçesi ile Anayasa Mahkemesinde iptal davası açmak, Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerinin yenilenmesine karar vermek, b) Yürütme alanına ilişkin olanlar: Başbakanı atamak ve istifasını kabul etmek, Başbakanın teklifi üzerine bakanları atamak ve görevlerine son vermek, Gerekli gördüğü hallerde Bakanlar Kuruluna başkanlık etmek veya Bakanlar Kurulunu başkanlığı altında toplantıya çağırarak, Yabancı devletlere Türk Devletinin temsilcilerini göndermek, Türkiye Cumhuriyetine gönderilecek yabancı devlet temsilcilerini kabul etmek, Milletlerarası andlaşmaları onaylamak ve yayımlamak, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına Türk Silahlı Kuvvetlerinin Başkomutanlığını temsil etmek, Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanılmasına karar vermek,	D. Görev ve yetkileri <i>Madde 104 – Cumhurbaşkanı Devletin başıdır. Yürütme yetkisi Cumhurbaşkanına aittir.</i> <i>Cumhurbaşkanı, Devlet başkanı sıfatıyla Türkiye Cumhuriyetini ve Türk Milletinin birliğini temsil eder; Anayasanın uygulanmasını, Devlet organlarının düzenli ve uyumlu çalışmasını temin eder.</i> <i>Gerekli gördüğü takdirde, yasama yılının ilk günü Türkiye Büyük Millet Meclisinde açılış konuşmasını yapar.</i> <i>Ülkenin iç ve dış siyaseti hakkında Meclise mesaj verir.</i> <i>Gerekli gördüğü takdirde, yasama yılının ilk günü Türkiye Büyük Millet Meclisinde açılış konuşmasını yapar.</i> <i>Ülkenin iç ve dış siyaseti hakkında Meclise mesaj verir.</i> <i>Kanunları yayımlar.</i> <i>Kanunları tekrar görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderir.</i> <i>Kanunların, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün tümünün veya belirli hükümlerinin Anayasaya şekil veya esas bakımından aykırı oldukları gerekçesi ile Anayasa Mahkemesinde iptal davası açar.</i> <i>Cumhurbaşkanı yardımcılarını ile bakanları atar ve görevlerine son verir.</i> <i>Üst kademe kamu yöneticilerini atar, görevlerine son verir ve bunların atanmalarına ilişkin usul ve esasları Cumhurbaşkanının kararnamesi ile düzenler.</i> <i>Yabancı devletlere Türkiye Cumhuriyetinin temsilcilerini gönderir, Türkiye Cumhuriyetine gönderilecek yabancı devlet temsilcilerini kabul eder.</i> <i>Milletlerarası andlaşmaları onaylar ve yayımlar.</i> <i>Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunları gerekli gördüğü takdirde halkoyuna sunar.</i> <i>Milli güvenlik politikalarını belirler ve gerekli tedbirleri alır.</i> <i>Türkiye Büyük Millet Meclisi adına, Türk Silahlı Kuvvetlerinin Başkomutanlığını temsil eder.</i> <i>Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanılmasına karar verir.</i> <i>Sürekli hastalık, sakatlık veya kocama sebebi ile kişilerin cezalarını hafifletir veya kaldırır.</i>

Genelkurmay Başkanını atamak,
Milli Güvenlik Kurulunu toplantıya çağırmak,
Milli Güvenlik Kuruluna Başkanlık etmek,
Başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu kararıyla sıkıyönetim veya olağanüstü hal ilan etmek ve kanun hükmünde kararname çıkarmak,
Kararnameleri imzalamak,
Sürekli hastalık, sakatlık ve kocama sebebi ile belirli kişilerin cezalarını hafifletmek veya kaldırmak,
Devlet Denetleme Kurulunun üyelerini ve Başkanını atamak,
Devlet Denetleme Kuruluna inceleme, araştırma ve denetleme yaptırmak,
Yükseköğretim Kurulu üyelerini seçmek,
Üniversite rektörlerini seçmek,
c) Yargı ile ilgili olanlar:
Anayasa Mahkemesi üyelerini, Danıştay üyelerinin dörtte birini, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcivekilini, Askeri Yargıtay üyelerini, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi üyelerini, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyelerini seçmek.
Cumhurbaşkanı, ayrıca Anayasada ve kanunlarda verilen seçme ve atama görevleri ile diğer görevleri yerine getirir ve yetkileri kullanır.

Cumhurbaşkanı, yürütme yetkisine ilişkin konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir. Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle dördüncü bölümde yer alan siyasi haklar ve ödevler Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile düzenlenemez. Anayasada münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz. Kanunda açıkça düzenlenen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz. Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile kanunlarda farklı hükümler bulunması halinde kanun hükümleri uygulanır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin aynı konuda kanun çıkarması durumunda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükümsüz hale gelir.
Cumhurbaşkanı, kanunların uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilir.
Kararnameler ve yönetmelikler, yayımdan sonraki bir tarih belirlenmemişse Resmi Gazetede yayımlandıkları gün yürürlüğe girer.
Cumhurbaşkanı ayrıca Anayasada ve kanunlarda verilen seçme ve atama görevleri ile diğer görevleri yerine getirir ve yetkileri kullanır

Madde Gerekçesi :

Maddeyle; Cumhurbaşkanının Devletin başı olduğu, yürütme yetkisinin Cumhurbaşkanına ait olduğu; yürütme yetkisine dayanarak, Cumhurbaşkanı yardımcılarını, bakanlar ve üst düzey kamu görevlilerini atamaya yetkili olduğu düzenlenmektedir.

Öte yandan, Cumhurbaşkanının genel siyasetin yürütülmesinde yürütme yetkisi ile ilgili olarak ihtiyaç duyduğu konularda kararname çıkarabileceği öngörülmektedir. Bu düzenlemeyle kararnamelerin, yürütmenin ihtiyacını karşılaması sağlanmakta; temek hak ve hürriyetler ile siyasi hak ve hürriyetler düzenleme alanı dışında bırakılarak, kanunlarda kararname konusu ile aynı konuda farklı hüküm bulunması halinde kanunun uygulanacağı hükme bağlanmaktadır.

Cumhurbaşkanı seçilenin Meclis üyeliğinin sona ermesi hükmüne yer verilmektedir.

Cumhurbaşkanı seçilen kişinin partisyle ilişkisinin kesilmesine yönelik düzenleme kaldırılmaktadır. Böylelikle doğrudan halk tarafından seçilen ve esasen siyasal bir kişilik olan Cumhurbaşkanının, partisyle ilişkisinin kesilmesine dair hükmü yürürlükten kaldıran ilga normunun, halk oylamasında kabulü akabinde yürürlüğe girmesi anında bir siyasal partiyle ilişkisinin olması, onun görevini yerine getirirken taraflı olacağı anlamına gelmemektedir. Esasen demokratik hukuk devletlerinde kamu adına görev yapan seçilmiş veya atanmış tüm yöneticiler görevlerini kamu hizmetinin gerektirdiği tarafsızlık ilkesine uygun olarak yerine getirmekle yükümlüdür.

Anayasa Değişikliği Madde 9

Yürürlükteki Metin	Teklifle Değişik Metin
E. Sorumluluk ve sorumsuzluk hali Madde 105 – Cumhurbaşkanı, Anayasa ve diğer kanunlarda Başbakan ve ilgili bakanın imzalarına gerek olmaksızın tek başına yapabileceği belirtilen işlemleri dışındaki bütün kararları, Başbakan ve ilgili bakanlarca imzalanır; bu kararlardan Başbakan ve ilgili bakan sorumludur. Cumhurbaşkanının resen imzaladığı kararlar ve emirler aleyhine Anayasa Mahkemesi dahil, yargı mercilerine başvurulamaz. Cumhurbaşkanı, vatana ihanetten dolayı, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az üçte birinin teklifi üzerine, üye tamsayısının en az dörtte üçünün vereceği kararla suçlandırılır.	E. Cumhurbaşkanının cezai sorumluluğu Madde 105 – Cumhurbaşkanı hakkında, bir suç işlediği iddiasıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının salt çoğunluğunun vereceği önergeyle soruşturma açılması istenebilir. Meclis, önergeyi en geç bir ay içinde görüşür ve üye tamsayısının beşte üçünün gizli oyuyla soruşturma açılmasına karar verebilir. Soruşturma açılmasına karar verilmesi halinde, Meclisteki siyasi partilerin, güçleri oranında komisyona verebilecekleri üye sayısının üç katı olarak gösterecekleri adaylar arasından her siyasi parti için ayrı ayrı ad çekme suretiyle kurulacak onbeş kişilik bir komisyon tarafından soruşturma yapılır. Komisyon, soruşturma sonucunu belirten raporunu iki ay içinde Meclis Başkanlığına sunar. Soruşturmanın bu sürede bitirilememesi halinde, komisyona bir aylık yeni ve kesin bir süre verilir. Rapor Başkanlığa verildiği tarihten itibaren on gün içinde dağıtılır, dağıtımından itibaren on gün içinde Genel Kurulda görüşülür. Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının üçte ikisinin gizli oyuyla Yüce Divana sevk kararı alabilir. Yüce Divan yargılaması üç ay içerisinde tamamlanır, bu sürede tamamlanamazsa bir defaya mahsus olmak üzere üç aylık ek süre verilir, yargılama bu sürede kesin olarak tamamlanır. Hakkında soruşturma açılmasına karar verilen Cumhurbaşkanı seçim kararı alamaz. Yüce Divanda seçilmeye engel bir suçtan mahkûm edilen Cumhurbaşkanının görevi sona erer. Cumhurbaşkanının görevde bulunduğu sürede işlediği iddia edilen suçlar için görevi bittikten sonra da bu madde hükmü uygulanır.

Madde Gerekçesi :

Maddeyle, Cumhurbaşkanının herhangi bir suç işlediği iddiasıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından üye tam sayısının salt çoğunluğunun vereceği önergeyle soruşturma açılması talebi, üye tamsayısının beşte üçünün oyuyla soruşturma açılmasına karar verilmesi ve üye tam sayısının üçte ikisinin gizli oyu ile Yüce Divanda yargılanması kararının verilebilmesi hükme bağlanmaktadır. Yüce Divan tarafından seçilmeye engel bir suçtan mahkûm edilen Cumhurbaşkanının görevinin sona ereceği düzenlenmektedir.

Diğer yandan, Cumhurbaşkanının görevde bulunduğu sürede işlediği iddia edilen suçlar için görevi bittikten sonra da bu madde hükümlerinin uygulanması hüküm altına alınmaktadır.

Anayasa Değişikliği Madde 10

Yürürlükteki Metin	Teklifte Değişik Metin
F. Cumhurbaşkanına vekillik etme Madde 106 – Cumhurbaşkanının hastalık ve yurt dışına çıkma gibi sebeplerle geçici olarak görevinden ayrılması hallerinde, görevine dönmesine kadar, ölüm, çekilme veya başka bir sebeple Cumhurbaşkanlığı makamının boşalması halinde de yenisi seçilinceye kadar, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Cumhurbaşkanlığına vekillik eder ve Cumhurbaşkanına ait yetkileri kullanır.	F. Cumhurbaşkanı yardımcılarını, Cumhurbaşkanına vekâlet ve bakanlar Madde 106 – Cumhurbaşkanı, seçildikten sonra bir veya daha fazla Cumhurbaşkanı yardımcısı atayabilir. Cumhurbaşkanlığı makamının herhangi bir nedenle boşalması halinde kırkbeş gün içinde Cumhurbaşkanı seçimi yapılır. Yenisi seçilene kadar Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cumhurbaşkanlığına vekâlet eder ve Cumhurbaşkanına ait yetkileri kullanır. Genel seçime bir yıl ve daha az kalmışsa Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimi de Cumhurbaşkanı seçimi ile birlikte yenilenir. Genel seçime bir yıldan fazla kalmışsa seçilen Cumhurbaşkanı Türkiye Büyük Millet Meclisi seçim tarihine kadar görevine devam eder. Kalan süreyi tamamlayan Cumhurbaşkanı açısından bu süre dönemden sayılmaz. Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimlerinin yapılacağı tarihte her iki seçim birlikte yapılır. Cumhurbaşkanının hastalık ve yurt dışına çıkma gibi sebeplerle geçici olarak görevinden ayrılması hallerinde, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cumhurbaşkanına vekâlet eder ve Cumhurbaşkanına ait yetkileri kullanır. Cumhurbaşkanı yardımcılarını ve bakanlar, milletvekili seçilme yeterliliğine sahip olanlar arasından Cumhurbaşkanı tarafından atanır ve görevden alınır. Cumhurbaşkanı yardımcılarını ve bakanlar, 81 inci maddede yazılı şekilde Türkiye Büyük Millet Meclisi önünde andiçerler. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakan olarak atanırlarsa üyelikleri sona erer. Cumhurbaşkanı yardımcılarını ve bakanlar, Cumhurbaşkanına karşı sorumludur. Cumhurbaşkanı yardımcılarını ve bakanlar hakkında görevleri ile ilgili suç işledikleri iddiasıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının salt çoğunluğunun vereceği önergeyle soruşturma açılması istenebilir. Meclis, önergeyi en geç bir ay içinde görüşür ve üye tamsayısının beşte üçünün gizli oyuyla soruşturma açılmasına karar verebilir. Soruşturma açılmasına karar verilmesi halinde, Meclisteki siyasî partilerin, güçleri oranında komisyona verebilecekleri üye sayısının üç katı olarak gösterecekleri adaylar arasından her siyasî parti için ayrı ayrı ad çekme suretiyle kurulacak onbeş kişilik bir komisyon tarafından soruşturma yapılır. Komisyon, soruşturma sonucunu belirten raporunu iki ay içinde Meclis Başkanlığına sunar. Soruşturmanın bu sürede bitirilememesi halinde, komisyona bir aylık yeni ve kesin bir süre verilir.

Rapor Başkanlığa verildiği tarihten itibaren on gün içinde dağıtılır, dağıtımından itibaren on gün içinde Genel Kurulda görüşülür. Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının üçte ikisinin gizli oyuyla Yüce Divana sevk kararı alabilir. Yüce Divan yargılaması üç ay içerisinde tamamlanır, bu sürede tamamlanamazsa bir defaya mahsus olmak üzere üç aylık ek süre verilir, yargılama bu sürede kesin olarak tamamlanır.

Bu kişilerin görevde bulundukları sürede, görevleriyle ilgili işledikleri iddia edilen suçlar bakımından, görevleri bittikten sonra da (5)'inci, (6)'ncı ve (7)'nci fıkra hükümleri uygulanır.

Yüce Divanda seçilmeye engel bir suçtan mahkûm edilen Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakanın görevi sona erer.

Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar, göreviyle ilgili olmayan suçlarda yasama dokunulmazlığına ilişkin hükümlerden yararlanır.

Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri ile teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile düzenlenir.

Madde Gerekçesi :

Maddeyle; Cumhurbaşkanı yardımcıları, Cumhurbaşkanına vekâlet ve bakanlar hakkında düzenleme yapılmaktadır.

Yürütmede istikrarın korunması açısından yasama ve yürütme seçimlerinin hangi şartlarda yapılacağı düzenlenmektedir.

Yetki ve sorumluluk dengesi açısından Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanların Cumhurbaşkanı tarafından atanacağı ve görevden alınacağı,

Cumhurbaşkanına karşı sorumlu olacağı, Meclis üyelerinin yürütmede görev almaları halinde üyeliklerinin düşeceği hükme bağlanmaktadır. Ayrıca, Cumhurbaşkanı yardımcıları ile bakanların soruşturma usullerine maddede yer verilmektedir.

Maddeyle, Bakanlıkların kurulmasının, kaldırılmasının, görevlerinin, yetkilerinin ve teşkilat yapılarının Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile düzenlenmesi hükme bağlanmaktadır.

Anayasa Değişikliği Madde 11

Yürürlükteki Metin	Teklifle Değişik Metin
H. Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerinin Cumhurbaşkanınca yenilenmesi Madde 116 – Bakanlar Kurulunun, 110 uncu maddede belirtilen güvenoyunu alamaması ve 99 uncu veya 111 inci maddeler uyarınca güvensizlik oyuyla düşürülmesi hallerinde; kırkbeş gün içinde yeni Bakanlar Kurulu kurulamadığı veya kurulduğu halde güvenoyu alamadığı takdirde Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanına danışarak, seçimlerin yenilenmesine karar verebilir. Başbakanın güvensizlik oyu ile düşürülmeden istifa etmesi üzerine kırkbeş gün içinde veya yeni seçilen Türkiye Büyük Millet Meclisinde Başkanlık Divanı seçiminden sonra yine kırkbeş gün içinde Bakanlar Kurulunun kurulamaması hallerinde de Cumhurbaşkanı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanına danışarak seçimlerin yenilenmesine karar verebilir. Yenilenme kararı Resmi Gazetede yayımlanır ve seçime gidilir.	H. Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanınca seçimlerinin yenilenmesi <i>Madde 116 – Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının beşte üç çoğunluğu ile seçimlerin yenilenmesine karar verebilir. Bu halde Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimi ile Cumhurbaşkanlığı seçimi birlikte yapılır.</i> <i>Cumhurbaşkanının seçimlerin yenilenmesine karar vermesi halinde Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimi ile Cumhurbaşkanlığı seçimi birlikte yapılır,</i> <i>Cumhurbaşkanının ikinci döneminde Meclis tarafından seçimlerin yenilenmesine karar verilmesi halinde Cumhurbaşkanı bir defa daha aday olabilir.</i> <i>Seçimlerinin birlikte yenilenmesine karar verilen Meclisin ve Cumhurbaşkanının yetki ve görevleri, yeni Meclisin ve Cumhurbaşkanının göreve başlamasına kadar devam eder.</i> <i>Bu şekilde seçilen Meclis ve Cumhurbaşkanının görev süreleri de beş yıldır</i>

Madde Gerekçesi :

Maddeyle, Türkiye Büyük Millet Meclisi veya Cumhurbaşkanı tarafından seçimlerin yenilenmesine karar verilmesi halinde seçimlerin birlikte yapılması kurala bağlanmaktadır.

Yasama ve yürütme seçimlerinin aynı gün yapılması, seçimlerle birlikte yasamanın yenilenmesini ve Cumhurbaşkanının seçilmesi suretiyle yürütmenin kurulmasını sağlayacaktır. Parlamenter hükümet sisteminde var olan hükümetin kurulamaması veya kurulan hükümetin güvenoyu alamaması ihtimali teklif edilen hükümet sisteminde bulunmamaktadır.

Cumhurbaşkanlığı ve Meclis seçimlerinin yenilenmesine Cumhurbaşkanı tek başına, Türkiye Büyük Millet Meclisi ise üye tam sayısının beşte üç çoğunluğu ile karar verebilmektedir. Bu şekilde, sistem tikanıklıklarının milli iradeye müracaatla çözümüne imkân tanınmaktadır. Seçimlerin yenilenmesi durumunda, hem Cumhurbaşkanı hem de Meclisin birlikte seçilecek olması, denge kontrol mekanizması açısından önem arz etmektedir. Yasama ve yürütme kuvvetlerinin birbirini kontrol etmesini de sağlayacak bu düzenleme, aynı zamanda iki kuvvet arasında kriz oluşması halinde halkın hakemlğine başvurma imkânı getirmektedir.

Anayasa Değişikliği Madde 12

Yürürlükteki Metin	Teklifle Değişik Metin
III. Olağanüstü yönetim usulleri A. Olağanüstü haller 1. Tabii afet ve ağır ekonomik bunalım sebebiyle olağanüstü hal ilanı Madde 119 – Tabii afet, tehlikeli salgın hastalıklar veya ağır ekonomik bunalım hallerinde, Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu, yurdun bir veya birden fazla bölgesinde veya bütününde süresi altı ayı geçmemek üzere olağanüstü hal ilan edebilir.	III. Olağanüstü hal yönetimi Madde 119- Cumhurbaşkanı, savaş hali, savaşta ge- rektirecek bir durumun baş göstermesi, seferberlik, ayaklanma vatan veya Cumhuriyete karşı kuvvetli ve eylemli bir kalkışma, ülkenin ve milletin bölün- mezliğini içten veya dıştan tehlikeye düşüren şiddet hareketlerinin yaygınlaşması, anayasal düzeni veya temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet hareketlerinin ortaya çıkması, şiddet olayları nedeniyle kamu düzeninin ciddi şekilde bo- zulması, tabii afet veya tehlikeli salgın hastalık yada ağır ekonomik bunalımın ortaya çıkması hallerinde yurdun tamamında veya bir bölgesinde, süresi altı ayı geçmemek üzere olağanüstü hal ilân edebilir. Olağanüstü hal ilanı kararı verildiği gün Resmi Ga- zetede yayımlanır ve aynı gün Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına sunulur. Türkiye Büyük Millet Meclisi tatilde ise derhal toplan- tıya çağırılır; Meclis gerekli gördüğü takdirde olağa- nüstü halin süresini kısaltabilir, uzatabilir veya olağa- nüstü hali kaldırabilir. Cumhurbaşkanının talebiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi her defasında dört ayı geçmemek üzere süreyi uzatabilir. Savaş hallerinde bu dört aylık süre aran- maz. Olağanüstü hallerde vatandaşlar için getirilecek para, mal ve çalışma yükümlülükleri ile 15 inci mad- dedeki ilkeler doğrultusunda temel hak ve hürriyetle- rin nasıl sınırlandıracağı veya geçici olarak durdurulaca- ğı, hangi hükümlerin uygulanacağı ve işlemlerin nasıl yürütüleceği kanunla düzenlenir. Olağanüstü hallerde Cumhurbaşkanı, olağanüstü halin gerekli kıldığı konularda, 104 üncü maddenin onyedinci fıkrasının ikinci cümlesinde belirtilen sı- nırlamalara tabi olmaksızın Cumhurbaşkanlığı ka- rarnamesi çıkarabilir. Kanun hükmündeki bu karar- nameler Resmi Gazetede yayımlanır, aynı gün Meclis onayına sunulur. Savaş ve mücbir sebeplerle Türkiye Büyük Millet Meclisinin toplanamaması hariç olmak üzere; ola- ğanüstü hal sırasında çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnameleri üç ay içerisinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülür ve karara bağlanır. Aksi halde olağanüstü hallerde çıkarılan Cumhurbaşkanlığı ka- rarnamesi kendiliğinden yürürlükten kalkar.

Madde Gerekçesi :

Madde değiştirilerek, olağanüstü hal yönetimi tek maddede düzenlenmiştir. Maddeyle; Anayasamızın hazırlandığı dönemin ve vesayetçi anlayışın izini taşıyan sıkıyönetim uygulaması anayasadan çıkarılmaktadır. Olağanüstü hal (OHAL) uygulaması birçok demokratik ülkenin anayasasında var olan bir düzenlemedir. OHAL ilan etme yetkisi, yürütme yetkisinden dolayı Cumhurbaşkanına verilmektedir.

Mevcut maddelerde var olan OHAL ilanı kararlarının Resmi Gazetede yayımlanması, Meclisin onayına sunulması ve süreleri düzenleyen hükümler korunmaktadır.

OHAL ilanı şartlarının gerekli kıldığı konularda Cumhurbaşkanına kararname çıkarma yetkisi verilmekte ve OHAL kararnamelerinin Meclisin onayına sunulması hükmü korunmaktadır. Yürürlükteki 121 inci maddede yer alan “hemen” ibaresinden dolayı OHAL ilanına ilişkin kararın Meclisin onayına sunulmasındaki süre tartışması “aynı gün” ibaresi eklenerek sona erdirilmektedir.

Savaş ve mücbir sebeplerle Türkiye Büyük Millet Meclisinin toplanamaması hariç olmak üzere; olağanüstü hal sırasında çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin bir ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmesi ve karara bağlanması esası benimsenmektedir.

Anayasa Değişikliği Madde 13

Yürürlükteki Metin	Teklifle Değişik Metin
E. Mahkemelerin kuruluşu Madde 142 – Mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve yargılama usulleri kanunla düzenlenir.	E. Mahkemelerin kuruluşu <i>Madde 142 – Mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve yargılama usulleri kanunla düzenlenir.</i> <i>Disiplin mahkemeleri dışında askeri mahkemeler kurulamaz. Ancak, savaş halinde asker kişilerin görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevli askeri mahkemeler kurulabilir.</i>

Madde Gerekçesi :

Bu madde ile disiplin mahkemeleri dışında, savaş hali hariç askeri mahkemelerin kurulamayacağı hükme bağlanmaktadır.

Ancak, savaş halinde asker kişilerin görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevli askeri mahkemeler kurulabilmesi öngörülmektedir.

Anayasa Değişikliği Madde 14

Yürürlükteki Metin	Teklifle Değişik Metin
III. Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Madde 159 – (Değişik: 7/5/2010-5982/22 md.) (1) Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kurulur ve görev yapar. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu yirmiiki asıl ve oniki yedek üyeden oluşur; üç daire halinde çalışır. Kurulun Başkanı Adalet Bakanıdır. Adalet Bakanlığı Müsteşarı Kurulun tabii üyesidir. Kurulun, dört asıl üyesi, nitelikleri kanunda belirtilen; yükseköğretim kurumlarının hukuk, (...) (1) dallarında görev yapan öğretim üyeleri, (...) (1) ile avukatlar arasından Cumhurbaşkanınca, üç asıl ve üç yedek üyesi Yargıtay üyeleri arasından Yargıtay Genel Kurulunca, iki asıl ve iki yedek üyesi Danıştay üyeleri arasından Danıştay Genel Kurulunca, bir asıl ve bir yedek üyesi Türkiye Adalet Akademisi Genel Kurulunca kendi üyeleri arasından, yedi asıl ve dört yedek üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş adli yargı hâkim ve savcılar arasından adli yargı hâkim ve savcılarınca, üç asıl ve iki yedek üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş idarî yargı hâkim ve savcılar arasından idarî yargı hâkim ve savcılarınca, dört yıl için seçilir. Süresi biten üyeler yeniden seçilebilir. Kurul üyeliği seçimi, üyelerin görev süresinin dolmasından önceki altmış gün içinde yapılır. Cumhurbaşkanı tarafından seçilen üyelerin görev süreleri dolmadan Kurul üyeliğinin boşalması durumunda, boşalmayı takip eden altmış gün içinde, yeni üyelerin seçimi yapılır. Diğer üyeliklerin boşalması halinde, asıl üyenin yedeği tarafından kalan süre tamamlanır. Yargıtay, Danıştay ve Türkiye Adalet Akademisi genel kurullarından seçilecek Kurul üyeliği için her üyenin, birinci sınıf adli ve idarî yargı hâkim ve savcılar arasından seçilecek Kurul üyeliği için her hâkim ve savcının; (...) (1) oy kullanacağı seçimlerde, en fazla oy alan adaylar sırasıyla asıl ve yedek üye seçilir. Bu seçimler her dönem için bir defada ve gizli oyla yapılır.	Hakimler Savcılar Kurulunun Yapısı Madde 14 – Hâkimler ve Savcılar Kurulu, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kurulur ve görev yapar. “Hâkimler ve Savcılar Kurulu on üç üyeden oluşur; iki daire hâlinde çalışır. Kurulun Başkanı Adalet Bakanıdır. Adalet Bakanlığı Müsteşarı Kurulun tabii üyesidir. Kurulun, üç üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş adli yargı hâkim ve savcılar arasından, bir üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş idarî yargı hâkim ve savcılar arasından Cumhurbaşkanınca; üç üyesi Yargıtay üyeleri, bir üyesi Danıştay üyeleri, üç üyesi nitelikleri kanunda belirtilen yükseköğretim kurumlarının hukuk dallarında görev yapan öğretim üyeleri ile avukatlar arasından Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilir. Öğretim üyeleri ile avukatlar arasında n seçilen üyelerden, en az birinin öğretim üyesi ve en az birinin de avukat olması zorunludur. Kurulun Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilecek üyeliklerine ilişkin başvurular, Meclis Başkanlığına yapılır. Başkanlık, başvuruları Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna gönderir. Komisyon her bir üyelik için üç adayı, üye tam sayısının üçte iki çoğunluğuyla belirler. Birinci oylamada aday belirleme işleminin sonuçlandırılmaması hâlinde ikinci oylamada üye tam sayısının beşte üç çoğunluğu aranır. Bu oylamada da aday belirlenemediği takdirde her bir üyelik için en çok oyu alan iki aday arasında ad çekme usulü ile aday belirleme işlemi tamamlanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Komisyon tarafından belirlenen adaylar arasından, her bir üye için ayrı ayrı gizli oyla seçim yapar. Birinci oylamada üye tamsayısının üçte iki çoğunluğu; bu oylamada seçimin sonuçlandırılmaması hâlinde, ikinci oylamada üye tam sayısının beşte üç çoğunluğu aranır. İkinci oylamada da üye seçilemediği takdirde en çok oyu alan iki aday arasında ad çekme usulü ile üye seçimi tamamlanır.

Kurulun, Adalet Bakanı ile Adalet Bakanlığı Müsteşarı dışındaki asıl üyeleri, görevlerinin devamı süresince; kanunda belirlenenler dışında başka bir görev alamazlar veya Kurul tarafından başka bir göreve atanamaz ve seçilemezler.

Kurulun yönetimi ve temsili Kurul Başkanına aittir. Kurul Başkanı dairelerin çalışmalarına katılamaz. Kurul, kendi üyeleri arasından daire başkanlarını ve daire başkanlarından birini de başkanvekilli olarak seçer. Başkan, yetkilerinden bir kısmını başkanvekilline devredebilir.

Kurul, adli ve idarî yargı hâkim ve savcılarını mesleğe kabul etme, atama ve nakletme, geçici yetki verme, yükselme ve birinci sınıfa ayırma, kadro dağıtma, meslekte kalmaları uygun görülmeyenler hakkında karar verme, disiplin cezası verme, görevden uzaklaştırma işlemlerini yapar; Adalet Bakanlığının, bir mahkemenin kaldırılması veya yargı çevresinin değiştirilmesi konusundaki tekliflerini karara bağlar; ayrıca, Anayasa ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirir.

Hâkim ve savcıların görevlerini; kanun, tüzük, yönetmeliklere ve genelgelere (hâkimler için idarî nitelikteki genelgelere) uygun olarak yapıp yapmadıklarını denetleme; görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hal ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını araştırma ve gerektiğinde haklarında inceleme ve soruşturma işlemleri, ilgili dairenin teklifi ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanının oluru ile Kurul müfettişlerine yaptırılır. Soruşturma ve inceleme işlemleri, hakkında soruşturma ve inceleme yapılacak olandan daha kıdemli hâkim veya savcı eliyle de yaptırılabilir.

Kurulun meslekten çıkarma cezasına ilişkin olanlar dışındaki kararlarına karşı yargı mercilerine başvurulamaz.

Kurula bağlı Genel Sekreterlik kurulur. Genel Sekreter, birinci sınıf hâkim ve savcılardan Kurulun teklif ettiği üç aday arasından Kurul Başkanı tarafından atanır. Kurul müfettişleri ile Kurulda geçici veya sürekli olarak çalıştırılacak hâkim ve savcılar, muvafakatlerini alarak atama yetkisi Kurula aittir.

Üyeler dört yıl için seçilir. Süresi biten üyeler bir kez daha seçilebilir.

Kurul üyeliği seçimi, üyelerin görev süresinin dolmasından önceki otuz gün içinde yapılır. Seçilen üyelerin görev süreleri dolmadan Kurul üyeliğinin boşalması durumunda, boşalmayı takip eden otuz gün içinde, yeni üyelerin seçimi yapılır.

Kurulun, Adalet Bakanı ile Adalet Bakanlığı Müsteşarı dışındaki asıl üyeleri, görevlerinin devamı süresince; kanunda belirlenenler dışında başka bir görev alamazlar veya Kurul tarafından başka bir göreve atanamaz ve seçilemezler.

Kurulun yönetimi ve temsili Kurul Başkanına aittir. Kurul Başkanı dairelerin çalışmalarına katılamaz. Kurul, kendi üyeleri arasından daire başkanlarını ve daire başkanlarından birini de başkanvekilli olarak seçer. Başkan, yetkilerinden bir kısmını başkanvekilline devredebilir.

Kurul, adli ve idarî yargı hâkim ve savcılarını mesleğe kabul etme, atama ve nakletme, geçici yetki verme, yükselme ve birinci sınıfa ayırma, kadro dağıtma, meslekte kalmaları uygun görülmeyenler hakkında karar verme, disiplin cezası verme, görevden uzaklaştırma işlemlerini yapar; Adalet Bakanlığının, bir mahkemenin kaldırılması veya yargı çevresinin değiştirilmesi konusundaki tekliflerini karara bağlar; ayrıca, Anayasa ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirir.

Hâkim ve savcıların görevlerini; kanun, yönetmeliklere ve genelgelere (hâkimler için idarî nitelikteki genelgelere) uygun olarak yapıp yapmadıklarını denetleme; görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hal ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını araştırma ve gerektiğinde haklarında inceleme ve soruşturma işlemleri, ilgili dairenin teklifi ve Hâkimler ve Savcılar Kurulu Başkanının oluru ile Kurul müfettişlerine yaptırılır. Soruşturma ve inceleme işlemleri, hakkında soruşturma ve inceleme yapılacak olandan daha kıdemli hâkim veya savcı eliyle de yaptırılabilir.

Adalet Bakanlığının merkez, bağlı ve ilgili kuruluşlarında geçici veya sürekli olarak çalıştırılacak hâkim ve savcılar ile adalet müfettişlerini ve hâkim ve savcı mesleğinden olan iç denetçileri, muvafakatlerini alarak atama yetkisi Adalet Bakanına aittir.

Kurul üyelerinin seçimi, dairelerin oluşumu ve işbölümü, Kurulun ve dairelerin görevleri, toplantı ve karar yeter sayıları, çalışma usul ve esasları, dairelerin karar ve işlemlerine karşı yapılacak itirazlar ve bunların incelenmesi usulü ile Genel Sekreterliğin kuruluş ve görevleri kanunla düzenlenir.

Kurulun meslekten çıkarma cezasına ilişkin olanlar dışındaki kararlarına karşı yargı mercilerine başvurulamaz.

Kurula bağlı Genel Sekreterlik kurulur. Genel Sekreter, birinci sınıf hâkim ve savcılardan Kurulun teklifi ettiği üç aday arasından Kurul Başkanı tarafından atanır. Kurul müfettişleri ile Kurulda geçici veya sürekli olarak çalıştırılacak hâkim ve savcılar, muvafakatlerini alarak atama yetkisi Kurula aittir.

Adalet Bakanlığının merkez, bağlı ve ilgili kuruluşlarında geçici veya sürekli olarak çalıştırılacak hâkim ve savcılar ile adalet müfettişlerini ve hâkim ve savcı mesleğinden olan iç denetçileri, muvafakatlerini alarak atama yetkisi Adalet Bakanına aittir.

Kurul üyelerinin seçimi, dairelerin oluşumu ve işbölümü, Kurulun ve dairelerin görevleri, toplantı ve karar yeter sayıları, çalışma usul ve esasları, dairelerin karar ve işlemlerine karşı yapılacak itirazlar ve bunların incelenmesi usulü ile Genel Sekreterliğin kuruluş ve görevleri kanunla düzenlenir.

Madde Gerekçesi :

Maddeyle, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun mevcut yapısı ve uygulamalarında ortaya çıkan sorunların giderilebilmesini teminen Kurul yapısı yeniden tasarlanmaktadır. Bu çerçevede yeniden yapılandırılan Kurula Meclisin de üye seçmesi öngörülerek Kurulun demokratik meşruiyeti güçlendirilmektedir.

Anayasa Değişikliği Madde 15

Yürürlükteki Metin	Teklifle Değişik Metin
DÖRDÜNCÜ KISIM Mali ve Ekonomik Hükümler BİRİNCİ BÖLÜM Mali Hükümler I. Bütçe A. Bütçenin hazırlanması ve uygulanması Madde 161 – Devletin ve kamu iktisadi teşebbüsleri dışındaki kamu tüzel kişilerinin harcamaları, yıllık bütçelerle yapılır. (Değişik ikinci fıkra: 29/10/2005-5428/3 md.) Mali yıl başlangıcı ile merkezi yönetim bütçesinin hazırlanması, uygulanması ve kontrolü kanunla düzenlenir. Kanun, kalkınma planları ile ilgili yatırımlar veya bir yıldan fazla sürecek iş ve hizmetler için özel süre ve usuller koyabilir. Bütçe kanununa, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz.	DÖRDÜNCÜ KISIM Mali ve Ekonomik Hükümler BİRİNCİ BÖLÜM Mali Hükümler I. Bütçe Bütçe ve kesin hesap Madde 161 – Kamu idarelerinin ve kamu iktisadi teşebbüsleri dışındaki kamu tüzel kişilerinin harcamaları yıllık bütçelerle yapılır. Mali yıl başlangıcı ile merkezi yönetim bütçesinin hazırlanması, uygulanması ve kontrolü ile yatırımlar veya bir yıldan fazla sürecek iş ve hizmetler için özel süre ve usuller kanunla düzenlenir. Bütçe kanununa, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz. Cumhurbaşkanı bütçe kanun teklifini, mali yılbaşından en az yetmişbeş gün önce, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar. Bütçe teklifi Bütçe Komisyonunda görüşülür. Komisyonun ellibeş gün içinde kabul edeceği metin Genci Kurulda görüşülür ve mali yılbaşına kadar karara bağlanır. Bütçe kanununun süresinde yürürlüğe konulamaması halinde, geçici bütçe kanunu çıkarılır. Geçici bütçe kanununun da çıkarılamaması durumunda, yeni bütçe kanunu kabul edilinceye kadar bir önceki yılın bütçesi yeniden değerlendirme oranına göre artırılarak uygulanır. Türkiye Büyük. Millet Meclisi üyeleri, Genel Kurulda kamu idare bütçeleri hakkında düşüncelerini her bütçenin görüşülmesi sırasında açıklarlar, gider artırıncı veya gelirleri azaltıcı önerilerde bulunamazlar. Genel Kurulda kamu idare bütçeleri ile değişiklik önergeleri, üzerinde ayrıca görüşme yapılmaksızın okunur ve oylanır. Merkezi yönetim bütçesiyle verilen ödenek, harcanabilecek tutarın sınırını gösterir. Harcanabilecek tutarın Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile aşılabileceğine dair bütçe kanununa hüküm konulamaz. Carî yıl bütçesindeki ödenek artışını öngören değişiklik teklifleri ile cari ve izleyen yılların bütçelerine mali yük getiren tekliflerde, öngörülen giderleri karşılayabilecek mali kaynak gösterilmesi zorunludur.

Merkezî yönetim kesinhesap kanunu teklifi, ilgili olduğu mali yılın sonundan başlayarak en geç altı ay sonra Cumhurbaşkanî tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur. Sayıştay genel uygunluk bildirimini, ilişkin olduğu kesinhesap kanun teklifinin verilmesinden başlayarak en geç yetmişbeş gün içinde Meclise sunar.

Kesinhesap kanunu teklifi ve genel uygunluk bildiriminin Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olması, ilgili yıla ait Sayıştayca sonuçlandırılmamış denetim ve hesap yargılamasını önlemez ve bunların karara bağlandığı anlamına gelmez.

Kesinhesap kanunu teklifi, yeni yıl bütçe kanunu teklifiyle birlikte görüşülür ve karara bağlanır.

Madde Gerekçesi :

Maddeyle bütçe ve kesinhesap ile ilgili hükümler tek madde olarak düzenlenmektedir.

Önerilen hükümet sisteminde kanun teklif etme yetkisi milletvekiline verilmektedir. Ancak, Cumhurbaşkanına istisna olarak, bütçe kanununu hazırlama ve sunma yetkisi ve görevi verilmektedir. Bütçe Meclisin onayıyla kabul edilebilmektedir.

Kuvvetler ayrılığı ilkesinin korunması ve yürütmeye istikrarın devamı için, bütçe kanununun yürürlüğe konulmaması halinde bir önceki yılın bütçesinin yeniden değerlendirilme oranında artırılarak yürürlüğe konması hükme bağlanmaktadır. Bu düzenleme, bütçenin süresinde yasalaşmaması nedeniyle yaşanabilecek sistem tıkanıklarını önleyecek olması bakımından dengeleyici bir işlev görecektir.

Anayasa Değişikliği Madde 16

Anayasa değişikliği teklifiyle yapılan düzenlemelerin Anayasa'nın diğer maddelerine de uyarlanması, örneğin Başbakan yerine Cumhurbaşkanı ibarelerinin kullanılması, yapılan düzenlemeyle hükmünü kaybeden Anayasa maddelerinin yürürlükten kaldırılması konuları düzenleniyor. Başbakanlık kurumu kaldırılıyor, Kanun teklif etme yetkisi sadece milletvekillerine veriliyor, Silahlı Kuvvetler, Devlet Denetleme Kurulu'nun işleyişi içine alınıyor, Jandarma Genel Komutanı MGK'dan çıkarılıyor, Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri Anayasal Yargı denetimine alınıyor, Sıkıyönetim uygulaması tamamiyle kaldırılıyor.

2709 sayılı Kanunun;

A) 8 inci maddesinde yer alan “ve Bakanlar Kurulu”; 15 inci maddesinin birinci fıkrasında, 17 nci maddesinin dördüncü fıkrasında ve 19 uncu maddesinin beşinci fıkrasında yer alan “, sıkıyönetim”; 88 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Bakanlar Kurulu ve”; ikinci fıkrasında yer alan “tasarı ve”; 93 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “, doğrudan doğruya veya Bakanlar Kurulunun istemi üzerine”; 125 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Cumhurbaşkanının tek başına yapacağı işlemler ile Yüksek Askerî Şuranın kararları yargı denetimi dışındadır. Ancak,” ve altıncı fıkrasında yer alan “sıkıyönetim”; 148 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “, sıkıyönetim”, altıncı fıkrasında yer alan “, Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi” ve “Yüksek”, yedinci fıkrasında yer alan “ile Jandarma Genel Komutanı”; 153 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “tasarı veya”; 154 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Yüksek”; 155 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Başbakan ve Bakanlar Kurulunca gönderilen kanun tasarıları,” ve “tüzük tasarılarını incelemek,” üçüncü fıkrasında yer alan “Yüksek” ibareleri madde metinlerinden çıkarılmıştır.

B) 73 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “Bakanlar Kuruluna” ibaresi “Cumhurbaşkanına”; 78 inci maddesinin başlığı “D. Seçimlerin geriye bırakılması ve ara seçimler”; 117 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Bakanlar Kurulu” ibaresi “Cumhurbaşkanı”; 118 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Başbakan, Genelkurmay Başkanı, Başbakan yardımcıları,” ibaresi “Cumhurbaşkanı yardımcıları,” “Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları ve Jandarma Genel Komutanından” ibaresi “Genelkurmay Başkanı, Kara, Deniz ve Hava kuvvetleri komutanlarından”, üçüncü fıkrasında yer alan “Bakanlar Kuruluna” ibaresi “Cumhurbaşkanına”, “Bakanlar Kurulunca” ibaresi “Cumhurbaşkanınca”, dördüncü fıkrasında yer alan “Başbakan” ibaresi “Cumhurbaşkanı yardımcıları”, beşinci fıkrasında yer alan “Başbakanın” ibaresi “Cumhurbaşkanı yardımcısının”, altıncı fıkrasında yer alan “kanunla” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle”; 123 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “ancak kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak” ibaresi “kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle”; 124 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Başbakanlık” ibaresi “Cumhurbaşkanı” ve “tüzüklerin” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin”; 127 nci maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “Bakanlar Kurulunun” ibaresi “Cumhurbaşkanının”; 131 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “ve Bakanlar Kurulunca” ibaresi “tarafından”; 134 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Başbakanlığa” ibaresi “Cumhurbaşkanının görevlendireceği bakana”; 137 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “tüzük” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı kararnamesi”; 148 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kanun hükmünde kararnamelerin” ibareleri “Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin”, altıncı fıkrasında yer alan “Bakanlar Kurulu üyelerini” ibaresi “Cumhurbaşkanı yardımcılarını, bakanları”; 149 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “oniki” ibaresi “on”; 150 nci maddesinde yer alan “kanun hükmündeki kararnamelerin” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin” ve “iktidar ve anamuhalefet partisi Meclis grupları ile Türkiye Büyük Millet Mec-

lisi" ibaresi "Türkiye Büyük Millet Meclisinde en fazla üyeye sahip iki siyasi parti grubuna ve"; 151 inci maddesi ile 153 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "kanun hükmünde kararname" ibareleri "Cumhurbaşkanlığı kararnamesi"; 152 nci maddesinin birinci fıkrası ile 153 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "kanun hükmünde kararnamenin" ibareleri "Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin"; 158 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "adli, idari ve askeri" ibaresi "adli ve idari"; 166 ncı maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "hükümete" ibaresi "Cumhurbaşkanına"; 167 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Bakanlar Kuruluna" ibaresi "Cumhurbaşkanına" şeklinde değiştirilmiştir.

C) 89 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "geri gönderilen kanunu" ibaresinden sonra gelmek üzere "üye tamsayısının salt çoğunluğuyla" ve 117 nci maddesinin üçüncü fıkrasının başına "Cumhurbaşkanınca atanan" ibareleri eklenmiştir.

Ç) 108 inci maddesinin birinci fıkrasına "inceleme" ibaresinden önce gelmek üzere "idari soruşturma," ibaresi eklenmiş; ikinci fıkrasında yer alan "Silahlı Kuvvetler ve" ibaresi madde metninden çıkarılmış; üçüncü fıkrasında yer alan "üyeleri ve üyeleri içinden Başkanı, kanunda belirlenen nitelikteki kişiler arasından," ibaresi "Başkan ve üyeleri," şeklinde ve dördüncü fıkrasında yer alan "kanunla" ibaresi "Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle" şeklinde değiştirilmiştir.

D) 146 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "onyci" ibaresi "onbeş" şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasında yer alan ", bir üycyi Askeri Yargıtay, bir üycyi Askeri Yüksek İdare Mahkemesi" ibaresi ile dördüncü fıkrasında yer alan ", Askeri Yargıtay, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi" ibareleri madde metninden çıkarılmıştır.

E) 82 nci maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi, 96 ncı maddesinin ikinci fıkrası, 117 nci maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları, 127 nci maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi, 150 nci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi ile 91, 99, 100, 102, 107, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 120, 121, 122, 145,

Madde Gerekeçesi :

Madde ile önerilen hükümet sistemine uyum sağlamak amacıyla anayasanın farklı maddelerinde bulunan bazı ibareler değiştirilmekte, bazı maddelere yeni ibareler eklenmekte, bazı maddelerde de bir kısım ibareler metinden çıkarılmaktadır.

Anayasa Değişikliği Madde 17

27. Dönem Milletvekili Genel Seçimi ile Cumhurbaşkanlığı Seçimi 3/11/2019 tarihinde birlikte yapılır, bu tarihe kadar Cumhurbaşkanı ve Meclis'in görev süresi devam ediyor. Halkoylamasında olumlu sonuç çıkması durumunda 6 ay içerisinde Meclis gerekli kanuni düzenlemeleri yapacak ve yeni içtüzüğü çıkaracak. HSK üyeleri 30 gün içinde seçilecek.

2709 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 21 – A) Türkiye Büyük Millet Meclisinin 27'nci Yasama Dönemi milletvekili genel seçimi ve Cumhurbaşkanlığı seçimi 3/11/2019 tarihinde birlikte yapılır. Seçimin yapılacağı tarihe kadar Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri ve Cumhurbaşkanının görevi devam eder. Meclisin seçim kararı alması halinde, 27'nci Yasama Dönemi milletvekili genel seçimi ve Cumhurbaşkanlığı seçimi birlikte yapılır.

B) Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç altı ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisi, bu Kanunla yapılan değişikliklerin gerektirdiği Meclis İchtüzüğü değişikliği ile diğer kanuni düzenlemeleri yapar. Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenleneceği belirtilen değişiklikler ise Cumhurbaşkanının göreve başlama tarihinden itibaren en geç altı ay içinde Cumhurbaşkanı tarafından düzenlenir.

C) Anayasanın 159 uncu maddesinde yapılan düzenlemeye göre Hâkimler ve Savcılar Kurulu üyeleri en geç otuz gün içinde seçilirler ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki kırkinci günü takip eden iş günü görevlerine başlarlar. Başvurular, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına yapılır. Başkanlık, başvuruları Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona gönderir. Komisyon on gün içinde her bir üyelik için üç adayı üye tamsayısının üçte iki çoğunluğuyla belirler. Birinci oylamada üçte iki çoğunlukla seçimin sonuçlandırılmaması halinde, ikinci ve üçüncü oylamalar yapılır; bu oylamalarda üye tamsayısının beşte üç çoğunluğunun oyunu alan aday seçilmiş olur. Beşte üç çoğunluğun sağlanamaması halinde üçüncü oylamada en çok oyu almış olan, seçilecek üyelerin iki katı aday arasından ad çekme usulü ile üye belirleme işlemi tamamlanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu aynı usul ve nisapları gözeterek onbeş gün içinde seçimi tamamlar. Mevcut Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeleri, yeni üyelerin göreve başlayacağı tarihe kadar görevlerine devam eder ve bu süre içinde yürürlükteki Kanun hükümlerine göre çalışır. Yeni üyeler, ilgili kanunda değişiklik yapıncaya kadar mevcut Kanunun Anayasaya aykırı olmayan hükümleri uyarınca çalışır. Görevi sona eren ve Hâkimler ve Savcılar Kuruluna yeniden seçilmeyen üyelerden, talepleri halinde adli yargı hâkim ve savcılar arasından seçilenler Yargıtay üyeliğine, idari yargı hâkim ve savcılar arasından seçilenler Danıştay üyeliğine Hâkimler ve Savcılar Kurulunca seçilir; öğretim üyeleri ve avukatlar arasından seçilenler ise Danıştay üyeliğine Cumhurbaşkanınca atanır. Bu şekilde yapılan seçim ve atamalarda boş kadro olup olmadığına bakılmaz, seçilen ve atanan üye sayısı kadar Yargıtay ve Danıştay kadrolarına üye kadrosu ilave edilir.

D) Askerî Yargıtay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesinden Anayasa Mahkemesi üyeliğine seçilmiş bulunan kişilerin herhangi bir sebeple görevleri sona erene kadar üyelikleri devam eder.

E) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi ve askerî mahkemeler kaldırılmıştır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren dört ay içinde; Askerî Yargıtay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesinin askerî hâkim sınıfından Başkan, Başsavcı, İkinci Başkan ve üyeleri ile diğer askerî hâkimler (yedek subaylar hariç) tercihleri ve mükteseppleri dikkate alınarak;

- a) Hâkimler ve Savcılar Kurulunca adli veya idari yargıda hâkim veya savcı olarak atanabilirler.
- b) Aylık, ek gösterge, ödenek, yargı ödeneği, ek ödeme, malî, sosyal hak ve yardımlar ile diğer hakları yönünden emsali adli veya idari yargıya mensup hâkim ve savcılar, bunların dışındaki hak ve yükümlülükler yönünden ise bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki mevzuat hükümleri uygulanmaya devam edilmek suretiyle Millî Savunma Bakanlığına mevcut sınıflarında, Bakanlık veya Genelkurmay Başkanlığının hukuk hizmetleri kadrolarına atanırlar. Bunlardan, emeklilik hakkını elde edenlerden yaş haddinden önce bu görevlerden kendi istekleriyle ayrılacaklara ödenecek tazminata ilişkin usul ve esaslar kanunla düzenlenir. Kaldırılan askerî yargı mercilerinde görülmekte olan dosyalardan; kanun yolu incelemesi aşamasında olanlar ilgisine göre Yargıtay veya Danıştaya, diğer dosyalar ise ilgisine göre görevli ve yetkili adli veya idari yargı mercilerine dört ay içinde gönderilir.
- F) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte yürürlükte bulunan kanun hükmünde kararnameler, tüzükler, Başbakanlık ve Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılan yönetmelikler ile diğer düzenleyici işlemler yürürlükten kaldırılmadıkça geçerliliğini sürdürür. Yürürlükte bulunan kanun hükmünde kararnameler hakkında 152 nci ve 153 üncü maddelerin uygulanmasına devam olunur.
- G) Kanunlar ve diğer mevzuat ile Başbakanlık ve Bakanlar Kuruluna verilen yetkiler, ilgili mevzuatta değişiklik yapılmıyaya kadar Cumhurbaşkanlığı tarafından kullanılır.
- H) Anayasanın 67 nci maddesinin son fıkrası hükmü, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra birlikte yapılacak ilk milletvekili genel seçimi ile Cumhurbaşkanlığı seçimi bakımından uygulanmaz.”

Madde Gerekçesi :

Hükümet sistemine uyumu sağlamak amacıyla geçici maddede intikal hükümleri düzenlenmektedir.

Anayasa Değişikliği Madde 18

Yapılan anayasa değişikliklerinin yürürlük tarihleri düzenleniyor. Değişikliklerin bir kısmı ilk seçimlerin yapıldığı tarihte, diğer kısmı ise seçimlere ilişkin takvimin başladığı tarihte yürürlüğe giriyor. Anayasa değişikliği Resmi Gazete’de yayımlandığı tarihte Cumhurbaşkanlığı partili olabiliyor.

Bu Kanun ile Anayasanın;

- a) 8, 15, 17, 19, 73, 82, 87, 88, 89, 91, 93, 96, 98, 99, 100, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113 üncü maddelerinde yapılan değişiklikler ile 114 üncü maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarının ilgalı yönünden, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124 ve 125 inci maddelerinde yapılan değişiklikler ile 127 nci maddenin son fıkrasına dair değişiklik; 131, 134, 137 nci maddelerinde yapılan değişiklikler ile 148 inci maddenin birinci fıkrasındaki değişiklik ile altıncı fıkrasındaki “Bakanlar Kurulu üyelerini” ibaresine dair değişiklik, 150, 151, 152, 153, 155 inci maddenin ikinci fıkrası, 161, 162, 163, 164, 166 ve 167 nci maddelerinde yapılan değişiklikler ile geçici 21 inci maddenin (F) ve (G) fıkraları, birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının göreve başladığı tarihte,
- b) 75, 77, 101 ve 102 nci maddelerinde yapılan değişiklikler, birlikte yapılacak ilk Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimlerine ilişkin takvimin başladığı tarihte,
- c) Değiştirilen diğer hükümleri ile 101 inci maddesinin son fıkrasında yer alan “Cumhurbaşkanı seçilenin, varsa partisi ile ilişkisi kesilir” ibaresinin ilgası bakımından yayımı tarihinde, yürürlüğe girer ve halkoyuna sunulması halinde tümüyle oylanır.

Madde Gerekçesi :

Yürürlük maddesidir.